

Autisme in de levensloop

Hilde M. Geurts
Universiteit van Amsterdam
Dr. Leo Kannerhuis

 Conclusies

- 1. Het is ! om in verschillende levensfasen diagnostisch onderzoek te herhalen.
- 2. Het is ! om comorbiditeit goed in kaart te brengen.

 Overzicht

- **Achtergrond**
 - "Feitjes"
 - Kwaliteit van leven (KvL)
- **Autisme van jong tot oud**
 - Symptomen
 - Comorbiditeit
 - Cognitie
- **Conclusies**

Achtergrond: "Feitjes"

- Prevalentie +/- 1% & dit is onafhankelijk van de leeftijd (*Brugha ea., 2011*) & van cultuur (*Elsabbagh ea., 2012*) of tijdsperiode (*Baxter ea., 2014*).
- Man:vrouw = +/- 4:1 (*e.g., Blumberg ea., 2013*).
- +/- 55% cognitief beperkt (*e.g., Charman ea., 2011*).
- > 50% angst & stemmingsproblemen en/of ADHD (*e.g., Croen ea., 2015; Leyfer ea., 2006*).

Achtergrond: "Feitjes"

- Voorbeeld rol cognitie: Symptoom ontwikkeling
 - Repetitief gedrag: Afname met toename leeftijd (*Esbensen ea., 2009; zie ook Joseph ea., 2013; Richler ea., 2010*)

Intelligentie niveau = belangrijk

2 tot 62 jaar

Autisme

+ Zeer laag IQ

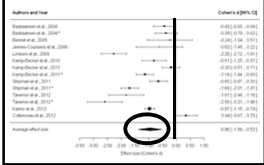
Achtergrond: "Feitjes"

- Voor de prognose zijn belangrijk:
 - intelligentie niveau
 - vroege taalontwikkeling & ernst sociale problemen op jonge leeftijd (*e.g., Billstedt ea., 2005; Gillberg & Steffenburg, 1987; Howlin ea., 2013; Kats ea., 2013; Magiati ea., 2014*).
- Prognose:
 - Verhoogd (2 tot 5x) mortaliteitsrisico (*e.g., Gillberg ea., 2010; Mouridson ea., 2008; Pickett ea., 2011*).
 - Beperkt zelfstandigheid & kwaliteit van leven (*e.g., Greenberg ea., 2006; Howlin ea., 2013; Seltzer ea., 2004; Shaffuck ea., 2007; Totsika ea., 2010; v. Heijst & Geurts, 2014*).

Hoe als niet cognitief beperkt?

Achtergrond: KvL voorbeeld

- Meta-analyse Kwaliteit van Leven (v. Heijst & Geurts, 2014)
 - N studies = 10
 - 486 autisme (9 tot 40 jaar)
 - 17.776 zonder autisme!

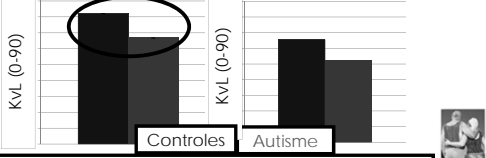
- KvL autisme < KvL controles (-.96)
 - Maakt het uit wie het oordeel over de KvL heeft gegeven? **JA**

- Focus op volwassenheid (dus ook 40+)
- Focus op zelfrapportage

Achtergrond: KvL voorbeeld

- V: Vinden volwassenen met autisme zelf dat er sprake is van een lage KvL? **JA**

Studie	Jaar	N controles	N autisme
Studie 1	53-83 jaar	24	24
Studie 2	19-79 jaar	198	236

- Verandert KvL met het ouder worden?
- Welke factoren spelen een rol bij KvL?

Overzicht

- Achtergrond
 - "Feitjes"
 - Kwaliteit van leven (KvL)
- Autisme van jong tot oud
 - Symptomen
 - Comorbiditeit
 - Cognitie
- Conclusies

Autisme van jong tot oud

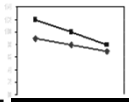
- Kennis = met name gebaseerd op
 - Mensen met een laag IQ
 - Rapportage ouders/verzorgers
 - Kinderen en jong volwassenen

10

Autisme van jong tot oud

- Recent idee = Autisme "beschermt" tegen dementie (safeguard, Oberman & Pascual Leone, 2014)
 - Dementie wordt minder vaak gediagnosticeerd bij mensen met autisme dan in de algemene populatie.
 - Er is sprake van hypoplasticiteit bij mensen met dementie terwijl er bij mensen met autisme, volgens deze auteurs, sprake is van hyperplasticiteit van de hersenen.

Replicatie (Croens ea., 2015) & studies naar cognitie zijn cruciaal om deze hypothese goed te toetsen.

Jong tot Oud

Autisme van jong tot oud

- Recent idee = Autisme "risico" voor versnelde veroudering (double jeopardy, Geurts & Vissers, 2012)
 - Bekende omgevingsrisicofactoren voor cognitieve veroudering komen veelvuldig voor bij mensen met autisme.
 - Cognitieve problemen aanwezig bij kk & jong volwassenen met autisme die juist gevoelig zijn voor veroudering.
 - De atypische hersenontwikkeling maakt de hersenen mogelijk gevoeliger voor de gevolgen van veroudering.

Replicatie & meer studies naar cognitie zijn cruciaal om deze hypothese goed te toetsen.

Jong tot Oud

Autisme van jong tot oud

Studie "Autism & Aging" (Geurts, Lever, Koolschijn) NWO

- V: Wat gebeurt er als mensen met autisme ouder worden?

Leeftijd 46 jaar (19-79); M:V = +/- 2:1
Let op! Late dx & slimme groep

Autisme van jong tot oud

- Symptomen & Comorbiditeit: Groep ($\eta_p^2 = .11-.36$)

Lever & Geurts (rev)	AUT-CON
Autisme	AUT>CON
Interpersoonlijk	AUT>CON
Sensorisch	AUT>CON
Angst	AUT>CON
Stemming	AUT>CON
ADHD	AUT>CON
Somatiek	AUT>CON
Slaapproblemen	AUT>CON

Interview (MINI)
Stemming (57%) & Angst (54%)
V: 21% PMS

Autisme van jong tot oud

- Cognitie: resultaten vragenlijst: Groep ($\eta_p^2 = .29$)

CFQ totaal score

Autisme: 46
Controles: 29

Replicatie 2012

Autisme van jong tot oud

- Cognitie: Resultaten NP tests: Groep ($\eta_p^2 = .00-.08$)

Lever & Geurts (2015a;b) & Lever ea., (2015)	AUT-CON
Werkgeheugen & Inhibitie	=
Fluency	AUT<CON
ToM	AUT<CON
Verbaal geh. IR/DR	= / =
Visueel geh. IR/DR	AUT>CON/ =

Autisme van jong tot oud

- Cognitie: Rol leeftijd
 - Cognitieve klachten & tests: Parallele afname & bij 50+ zelfde patroon, behalve bij ToM geen verschil in prestatie meer. (Verbetering of minder achteruitgang?)

Autisme van jong tot oud

- V: Wat gebeurt er als mensen met autisme ouder worden?
 - Problemen die we zien op jonge leeftijd zien we bij ouderen niet altijd terug.
 - Middelbare leeftijd lijkt een kwetsbare leeftijd (symptomen/comorbiditeit).
 - Zien stabiliteit of een toename in cognitieve prestaties, maar geen (versnelde) achteruitgang!
- Uitdagingen
 - Meestal in volwassenheid diagnose.
 - Niet alle volwassenen scoorden op zowel AQ als ADOS.

Discrepancie zelfrapportage & objectieve metingen.

Autisme van jong tot oud

- Ook in late volwassenheid nog verandering op symptoomniveau, cognitief niveau & hersenniveau.
- Maar, nog een "to do" lijst:
 - Nu cross-sectionele studies, dus longitudinale studies nodig.
 - Nu tot 80 jaar, maar groep 65+ was nog steeds klein, dus meer oudere ouderen nodig.
 - Nu vaak ouderen in studie met late diagnose, nodig om ouderen met diagnose in vroege kindertijd te testen.
 - Bevindingen vertalen naar klinisch werkveld & ouderen met autisme: Testen nieuwe psycho-educatie "Krakend doch kras".

Conclusies

1. Het is ! om in verschillende levensfasen diagnostisch onderzoek te herhalen.
2. Het is ! om comorbiditeit goed in kaart te brengen.

Dank aan Dimence & dank aan

& u bedankt voor uw aandacht!